

EITSA TIIGRIÜLIKOOI PROGRAMMINÕUKOGU
KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 11

26. juuni 2003. a.

Koosoleku toimumise aeg: algus kell 11.05, lõpp kell 14.00

Koosoleku toimumise koht: TÜ Matemaatika-Informaatikateaduskond, J. Liivi 2 – 225, Tartu

Koosolekul osalesid
programminõukogu liikmed: Indrek Reimand, Peeter Normak, Tiit Roosmaa, Gunnar Valge

Koosolekult puudusid: Jaak Anton, Urmas Kõlli, Linnar Viik

Kutsutud: Katrin Pink

Juhatas: Indrek Reimand

Protokollis: Katrin Pink

Koosolekul oli olemas kvoorum ja koosolek oli seega otsustusvõimeline.

Kinnitati järgmine päevakord:

i Eelmise programminõukogu koosoleku protokoll kinnitamine

1. Riigi lisaeelarvest EITSA-le eraldatavate vahendite jaotamine
2. Eraldiste määramise ja konkursside läbiviimise korraldamine
3. Järgmise koosoleku aeg

i Eelmise programminõukogu koosoleku protokoll kinnitamine

Programminõukogu, vaadanud läbi eelmise koosoleku protokoll 11.06.2003 nr 10, otsustas selle kinnitada.

1. Riigi lisaeelarvest EITSA-le eraldatavate vahendite jaotamine

Riigikogu võttis 11.06.2003 vastu seaduse "Riigi 2003. aasta lisaeelarve", millega EITSA-le eraldatakse täiendavalt 10 mln krooni. Koosoleku toimumise ajaks ei olnud Vabariigi President seadust veel välja kuulutanud. Indrek Reimand tegi programminõukogule ettepaneku, arutada lisaeelarve vahendite jagamist enne, kui lisaeelarve seadus on välja kuulutatud, kuna vastasel juhul lükkuks suvistest puhkustest tingituna arutelu sügisesse. Indrek Reimand tutvustas EITSA nõukogu poolt 26.06.2003 (protokoll nr 1-3/03-4) kinnitatud lisaeelarve vahendite jagamise ettepanekut:

1.	Arvutite hange avalik-õiguslikele ülikoolidele	3 000 000
2.	Toetused projektideks IKT rakendamisel.	2 000 000
3.	Eesti e-Ülikooli arendamine	2 000 000
3.1	<i>Sh. arvutid avalik-õiguslike ülikoolide kolledžitele e-ülikooli regionaalsete tugipunktide sisseseadmiseks</i>	<i>1 000 000</i>
4.	Lisavahendid IKT erialade üliõpilaste kraadiõppele	2 500 000
5.	Infotehnoloogia Kolledži arendamine	0
6.	Seire ja avalikud suhted	0
7.	Halduskulud	500 000
	Kokku:	10 000 000

Eelarve arutamisel tuleb arvestada asjaolu, et varasemate toetuste jagamise käigus on arutatava eelarve arvelt juba tehtud otsuseid järgnevas ulatuses: positsioon 2. – 607 004 krooni, positsioon 4. – 141 547 krooni. Uuteks toetusteks vaba raha väheneb vastavas ulatuses.

Ülaltoodud jaotuse pos. 4 (Lisavahendid IKT erialade üliõpilaste kraadiõppele) sisaldab ülevaatlikkuse huvides mitut Tiigriülikooli senist eelarvejaotust. Lähtudes lisaeelarve olemuslikust ajutisusest ja laekumise hilisusest tegi Indrek Reimand ettepanekud, et a) õppejõudude palgalisadeks ei ole lisaeelarve vahendeid otstarbekas

määrata ning b) otstarbekaks on ühendada osad senisest eelarveartiklitest, kuna nende eesmärgid ja taotlemise tingimused on sarnased.

Arutelu lisaeelarve vahendite jaotamise kohta: Tiit Roomaa palus selgitada, kas Eesti e-Ülikool on hetkel suuteline teostama tegevusi 2 mln krooni ulatuses. Indrek Reimandi selgitas, et 1 mln krooni vaadeldavast summast on planeeritud kasutada arvutite hankeks avalik-õiguslike ülikoolide kolledžitele - see on eesmärk, mis on käsitletav Tiigriülikooli põhieesmärgi täitmisena laiemas mõttes ja ei nõua projektimeeskonnalt väga suurt tööd. Eesti e-Ülikooli raames võimaldab see tegevus algatada regionaalsete tugipunktide töö, täpsemalt vastavate lepingute sõlmimise ülikoolidega. Toetuse jagunemine erinevate kolledžite vahel lepitakse kokku koostöös kolledžeid omavate ülikoolide rektoritega. Ülejäänud osa (samuti 1 mln) on planeeritud eraldada veebipõhise õppe sisu arendamiseks ülikoolides, täpsemalt motivatsioonisüsteemi tekitamiseks, mille rakendavad eraldatava raha toel ülikoolid ise. Seega on Eesti e-Ülikool suuteline efektiivselt teostama tegevusi planeeritava eelarve ulatuses. Eesti e-Ülikooli tegevuste mahu kiire kasv on vajalik ka seetõttu, et järgmisel aastal planeerib e-Ülikool ulatuslikku tõukefondidest finantseeritavat projekti, milleks on eelnevalt tarvis kasvada arvestatava suuruseni. Eesti e-Ülikooli projekt oli ka oluliseks argumendiks riigi lisaeelarvest raha taotlemisel.

Peeter Normak tegi ettepaneku kehtestada kolledžitele ühtsed nõuded välisühenduse, tehnika jms osas, kuna probleemid kolledžites on erinevad. Peeter Normak tõstas küsimuse, et pos. 1. ja 3.1. sõnastus on liiga konkreetne, piiritleb toetuse järgalt arvutitele. Peeter Normaku arvates ei ole kitsas piiritus otstarbekas, kuna ülikoolide ja ülikoolide kolledžite varustatus arvutitega on erineval tasemel ja pudelikael on sageli infrastruktuur (võrk, võrguseadmed jms). Peeter Normaku ettepanek oli sõnastust muuta ja asendada mõiste "arvutid" mõistega "arvutustehnika". Samas palus Peeter Normak ka selgitada, et millele tugineb selline jäik piiritus programminõukogule esitatud eelarves ja kas on olemas ülevaade, mida kolledžites vajatakse.

Indrek Reimand märkis, et programminõukogule on tehtud korduvalt ettepanekuid esitada aktiivselt lisaeelarve jaotamise ettepanekuid, kuid nõukogu liikmetelt ei olnud koosoleku toimumise ajaks mingeid ettepanekuid tulnud. Samuti ei ole ülikoolid, hoolimata palvetest, esitanud pikaajalisi IT arengukavasid. Indrek Reimand tuletas meelde, et 2003. a. läbiviidud konkursside taotluste rahuldamisel võeti arvesse, et arvutite ostu toetatakse lisaeelarve raames. Indrek Reimand mõnõis, et e-Ülikooli kolledžite suunaline tegevus on alles algfaasis, mistõttu puudub ka vajaduste analüüs, samas on kolledžite toetamisele arvutitega rektorite poolne heakskiit. Eeskätt tugineb aga lisaeelarve jaotus Tiigriülikooli konkurssidele esitatud taotlustele, millest lähtub väga selgelt, et eelkõige vajatakse ülikoolides ja ülikoolide kolledžites arvuteid. Ülikoolide varustamine arvutitega üks konkreetseid Tiigriülikooli programmi eesmärke ning e-Ülikooli eesmärk on seada kolledžites sisse e-Ülikooli tugipunktid. E-Ülikool ei kavanda praeguses arenguetapis Interneti välisühenduse toetamist, kuna tegu on püsikuluga ning välisühenduse väljaehitamine ja püsikulude katmine on EENeti ülesanne. E-Ülikooli edasine toetamine tehnilise varustuse osas (videoülekanded, serverid, ühendus jms) on kavandatud tõukefondide kaudu.

Järgnenud arutelu käigus väljendas Peeter Normak korduvalt oma rahulolematust sellega, et toetus on järgalt piiritletud arvutitele ning viitas korduvalt sellele, et ülikoolide varustatuse tase arvutitega on erinev ning sellest tulenevalt on ka ülikoolide vajadused erinevad. Peeter Normak informeeris programminõukogu sellest, et TPÜ esmane probleem sellel aastal on võrguehitus ja arvutite ost ei ole prioriteet. Peeter Normak väljendas seisukohta, et eesmärgiks peab olema arvutite efektiivne rakendamine, seda enam, et kvantitatiivne näitaja - suhe "1 arvuti : x üliõpilase kohta" - on rahvusvahelistelt diskussiooni objektiks ning olulisemad on kvalitatiivsed näitajad. Indrek Reimand nõustus Peeter Normaku seisukohaga ning palus Peeter Normakul tuua välja need kvalitatiivsed näitajad, mida on võimalik programmi tulemusaruandes mõõdetavate näitajatena kirjeldada, eesmärgiks seada ja mis annavad olulist resultaati. Indrek Reimand rõhutas, et kui ka lähtuda Tiigriülikooli programmi teisest strateegilisest eesmärgist - arvutitöökohtade moderniseerimine - siis peab pos. 1. ja 3.1. formuleering eelarves jääma igal juhul niisuguseks, et tulemust oleks võimalik mõõta: ühe võrgutöökohta moderniseerimise hind amortisatsiooniperioodi jooksul on 4000 krooni (hinnangud erinevad selles osas, kas see hind on koos või ilma serveriteta). TPÜ peamaja 200 arvutitöökohta moderniseerimise toetamine aga ainult võrguehituse osas ei võimaldaks Tiigriülikooli programmil mõõta tulemust. Indrek Reimand tuletas meelde, et ta tutvustas programminõukogule ideed, lisaeelarvest finantseerida eelkõige arvutite hanget, eelmisel koosolekul (kajastatud protokollis nr 10 päevakorrapunktid nr 1 ja nr 2). Järgnevas arutelus ei esitatud vastuväiteid. Ainsa ettepanekuna arutati sellele Gunnar Valge poolt ka eelmisel koosolekul (kajastatud protokollis nr 10 päevakorrapunkt nr 1) esitatud ettepanekut laiendada arvuti ostu mõistet kogu füüsilise arvutitöökohta sisustamisele.

Tiit Roosmaa ja Gunnar Valge toetasid Indrek Reimandi seisukohta, et arvutitest on ülikoolides puudus. Nii Tiit Roosmaa kui Gunnar Valge kinnitasid, et ka infrastruktuur (võrguseadmed jms) on ülikoolides tõsiseks probleemiks, kuid vahendite vähesuse tõttu ei näe nad probleemi selles, et Tiigriülikooli programm eesmärgid on fookuseeritud. Kitsas fookus võimaldab programmi tulemusi mõõta, samuti välditakse seeläbi Tiigriülikooli programmi vahendite lahjenemist. Ka võimaldab konkreetne kitsas eesmärk püstitatud eesmärgi osas saavutada mingit arvestatavat mõju (tulemust). Kui mõistet "arvuti" laiendada näiteks "arvutitehnikale" või "arvutitöökohtade moderniseerimisele", siis see eeldab ikkagi mõistete piiritlemist ning mõõdetavate

kriteeriumide määramist. Indrek Reimand ütles, et ta ei toeta ühtegi sellist pos. 1. määratluse muutmist, mis tegevuse mõõduks jätab ainult rahalise mahu. Mõõdetavat ülesande püstitust nõuab EITSA-lt lepingus ka HTM. Gunnar Valge toetas Indrek Reimandi seisukohta, et mõõdetavuse kriteeriumit ei tohi ära kaotada. Igal projektil ja programmil peavad olema kriteeriumid, mille järgi saab hinnata tegevuse tulemuslikkust, Tiigriülikooli programmil on arvutite/üliõpilaste arvu vaherkord üks vähestest hästi mõõdetavatest parameetritest.

Arutelu käigus palus Indrek Reimand programminõukogu liikmeid otsuse tegemisel lähtuda Tiigriülikooli programmi strateegilistest eesmärkidest laiemalt ning püüda vältida esmajoones esindatava ülikooli aktuaalsete, taktikaliste probleemide lahendamisele keskendumist. Ülikoolide arvutitega varustamine on Tiigriülikooli strateegiline eesmärk, mille täitmine võimaldab mõõta programmi edukust. Vahendite hajutamine lühiajaliste eesmärkide nimel ja ülikoolide rahavoo probleemide lahendamine ei tohi olla Tiigriülikooli otsuste sisu. Indrek Reimand rõhutas, et kuna programmi maht on võrreldes eelneva aastaga oluliselt kasvanud, siis on ülimalt oluline keskenduda strateegiliste eelistuste, mitte eelarveaukude täitmisele. Programmi sisendiks, millel hakkavad tulevikus põhinema programmi strateegilised eelistused, peavad saama ülikoolide IT arengukavad. Kui ülikoolid oma arengukavasid Tiigriülikoolile ei esita, siis peab Tiigriülikool need arengukavad ülikoolidelt tellima ja eraldama selleks ka vahendid. Indrek Reimand tegi ettepaneku, järgmise aasta eelarve koostamisel lisaks arvesse võtta nii selle aasta taotlused kui ka programminõukogu arutelud. Arutelu käigus käsitleti korduvalt võimalust järgmiseks aastaks mõne teise kitsama fokuseeritud eesmärgi püstitamisest.

Arutelu üliõpilaste kraadiõppe toetamise kohta: Kuna ülikoolidelt vastavaid ettepanekuid koosoleku toimumise ajaks ei laekunud, siis tegi Indrek Reimand programminõukogule rea ettepanekuid, mis põhinevad seni programminõukogule esitatud taotluste statistikal. Nõukogul ei olnud vastuväiteid Indrek Reimandi ettepanekule, et stipendiumid IKT doktorantidele Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides jagatakse individuaaltaotluste põhjal ülikoolide vahel proportsionaalselt IKT doktorantide arvule -TTÜ ja TÜ vastavalt 7 ja 3 stipendiumi (doktorante vastavalt 49 ja 18). Nõukogu oli aga seisukohal, et stipendiumi suurust ning kandideerimise nõudeid tuleb täpsustada.

Peeter Normak palus täpsustada, kas "Stipendiumid Eesti doktorantidele õpinguteks välisriikide ülikoolides IKT erialadel" on mõeldud nendele tudengitele, kes alles asuvad väliskõrgkoolis õppima või neile, kes juba õpivad väliskõrgkoolis (kuid taotlevad semestripõhiselt uuesti stipendiume). Indrek Reimandi ettepanek oli, et toetatakse neid, kes alles asuvad väliskõrgkoolis õppima.

Arutelu omafinantseeringu määra kohta: Gunnar Valge tegi ettepaneku üle vaadata projektide "IKT rakendamine ülikoolis" nõutud omafinantseeringu määr ning alandada omafinantseeringu määra 20 – 30% -ni. Tiit Roosmaa tegi ettepaneku, kinnitada eraldiste puhul omafinantseeringu määraks 0%. Nõukogu oli seisukohal, et omafinantseering on vajalik. Järgnevalt arutelul vaatas nõukogu üle ka teiste konkursside omafinantseeringu määrad.

OTSUSTATI ühehäälselt:

- a) Kinnitada esitatud lisaelarve jaotus 10 mln krooni ulatuses:

1.	Arvutite hange avalik-õiguslikele ülikoolidele	3 000 000
2.	Toetused projektideks IKT rakendamisel.	2 000 000
3.	Eesti e-Ülikooli arendamine	2 000 000
3.1	<i>Sh. arvutid avalik-õiguslike ülikoolide kolledžitele e-ülikooli regionaalsete tugipunktide sisseseadmiseks</i>	<i>1 000 000</i>
4.	Lisavahendid IKT erialade üliõpilaste kraadiõppele	2 500 000
5.	Infotehnoloogia Kolledži arendamine	0
6.	Seire ja avalikud suhted	0
7.	Halduskulud	500 000
	Kokku:	10 000 000

- b) Otsus jõustub pärast seaduse "Riigi 2003. aasta lisaelarve" välja kuulutamist.
c) Lisaelarve positsioonid 1, 2, 4 jagatakse vastavalt Tiigriülikooli programminõukogu poolt kehtestatud protseduuridele ja väljakuulutatavatele projektikonkurssidele.
d) Positsiooni 3 kasutamise otsustab Eesti e-Ülikooli nõukogu, sh. 3.1 otsustatakse vastavalt kolledžeid omavate avalik-õiguslike ülikoolide ühisele taotlusele ning tingimusega, et toetatavatest kolledžitest kujunevad Eesti e-Ülikooli regionaalsed tugipunktid.
e) Kinnitada positsiooni 2 "Toetused projektideks IKT rakendamisel" projektide teostamise tähtajaks 01. aprill 2004, aruande esitamise tähtajaks 01. juuni 2004.
f) Jagada lisaelarve positsiooni 4 "Lisavahendid IKT erialade üliõpilaste kraadiõppele" järgnevalt:

4.1.	Õppejõudude töötasudeks	0
4.2.	Õppejõudude ning doktorantide täiendkoolitus ja stažeerimine	400 000
4.3.	Projektid "IKT kraadiõppe kvaliteedi tõstmiseks" (tööpealkiri): Külalisõppejõudude kutsumiseks ja juhendamiskuludeks; Toetus õppekavade ja -materjalide väljatöötamiseks; Eriotstarbelise tarkvara ja õppekirjanduse hankimiseks; Projektid IKT erialade tugevdamiseks, sh. õppe- ja teaduslaborite sisustamine	1 700 000
4.4.	Stipendiumid IKT doktorantidele Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides – 1/2 aastat kuni 10 doktoranti	250 000
4.5.	Stipendiumid Eesti doktorantidele õpinguteks välisriikide ülikoolides IKT erialadel – 1/2 aastat kuni 2 doktoranti	150 000
	Kokku:	2 500 000

- g) Kinnitada 30% omafinantseeringu nõue kõigile Tiigriülikooli programminõukogu poolt jaotatavatele eraldistele ja toetustele, v.a. õppejõudude palgalisad ja stipendiumid.
- h) Täpsustada positsioonide 4.4. ja 4.5. konkursitingimusi ja konkursi läbiviimise korda. Programminõukogu kinnitab tingimused ja läbiviimise korra virtuaalkeskonnas.
- i) Kuulutada positsioonide 4.4. ja 4.5. konkursid välja kohehelt peale tingimuste ja läbiviimise korra kinnitamist, kuid mitte hiljem kui 15. august 2003.

2. Eraldiste määramise ja konkursside läbiviimise korraldamine

Nõukogu arutas eraldiste määramise ja konkursside läbiviimise korraldamisega seonduvat ning edaspidise tegevuse planeerimise aluseid. Indrek Reimand tegi programminõukogule ettepaneku täiendada oktoobris 2003 IKT erialade nimekirja, sh. erialadega, mille kaal on alla 1. Programminõukogu pöördub ülikoolide poole palvega, esitada tähtajaga 30. september 2003 ettepanekud nimekirja muutmiseks koos vastavate kaaludega. Võimalike kaaludena kasutada 0,5 või 0,75 või 1. Samuti pöördub programminõukogu ülikoolide poole palvega, esitada tähtajaga 30. september 2003 ettepanekud järgmise aasta Tiigriülikooli programmi eelarve kujundamiseks.

OTSUSTATI ühehäälselt:

- a) Kinnitada järgnev toetuste eraldamise kord ja ajaplaan 2003. aastaks:

1. Eraldis:

Eesmärk	Tingimuste kooskõlastamise tähtaeg	Lepingute sõlmimise tähtaeg
Arvutite hange avalik-õiguslikele ülikoolidele	august 2003	september 2003

2. Projektikonkursid:

Eesmärk	Tingimuste kooskõlastamise tähtaeg/ avaliku konkursi väljakuulutamise tähtaeg	Taotluste esitamise tähtaeg	Eelarve
Toetused projektideks IKT rakendamisel	15.09.2003	01.11.2003	1 400 000 kr
Õppejõudude ning doktorantide täiendkoolitus ja stažeerimine	15.08.2003	01.09.2003 01.11.2003	270 000 kr
Külalisõppejõudude kutsumine ja juhendamiskulud; toetus õppekavade ja -materjalide väljatöötamiseks; toetus eriotstarbelise tarkvara ja õppekirjanduse hankimiseks; toetus IKT erialade tugevdamiseks, sh. õppe- ja teaduslaborite sisustamine	15.08.2003	01.09.2003 01.11.2003	800 000 kr 900 000 kr
Stipendiumid IKT doktorantidele Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides	15.08.2003; konkursi korraldaja: EITSA	15.09.2003	250 000 kr
Stipendiumid Eesti doktorantidele õpinguteks välisriikide ülikoolides IKT erialadel	15.08.2003; konkursi korraldaja: EITSA	01.10.2003	150 000 kr

- b) Võtta alates 2004. aastast eraldiste arvutamisel ülikoolide osakaalu määramisel "stационаarsete üliõpilaste" asemel aluseks "täis- ja osakoormusega üliõpilaste" määratlust, vastavate kaaludega 1 ja 0,75.

3. Järgmise koosoleku aeg

Programminõukogu järgmine korraline koosolek toimub teisipäeval, 16. september 2003. a. algusega kell 11.00, Rävåla pst 14, Alfasaal.
Kavandatud päevakord: Konkurssidele laekunud projektide hindamine

Programminõukogu esimees

Indrek Reimand